

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

165. Additiones ad tractatum de circumstantiis in confessione non
necessario explicandis. Ex part. 3. tr. 4. res. 667.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Sup. his sup.
in Rel. 151.

4. Quarto quartò. An Clerici, & Religiosi, si ludendo ludo taxillorum, siue aleatum fraudauerint aliquem in notabili quantitate, teneantur in confessione circumstantiam instrumenti, seu medij aperire, videlicet circumstantiam de ludo taxillorum? Et affirmatiuè videtur respondendum; quia cum vsus prædictorum instrumentorum sit secundum ipsos sub mortali prohibitus, & prohibitum etiam sub mortali sit proximum in notabili quantitate fraudare, vt patet ex præcepto de non furando; hinc fit, vt cum proximus notabiliter fraudetur instrumento, seu medio specialiter prohibito, circumstantia instrumenti seu medij nouum peccatum addat; & idè non solum sit confitenda defraudatio, sed etiam circumstantia medij, quo ipsa fraus facta fuit. Et ita ex Filliuc. Molfesio, & aliis docet Gesualdus in *Theol. mor. tom. 1. tract. 19. c. 4. n. 30.*

Sup. hoc curriculum in sua. Resol. not. præterita. & in 10. c. 4. Resol. 9. 10. & 12.

5. Non tamen hic deseram adnotare nostrum Megalam docere, Clericos, seu Religiosos, si eis non sit facta specialis prohibitio per statuta, siue per Synodalia, ne taxillis, seu aleis ludant, non peccare mortaliter, secluso scandalo, nec teneri in confessione aperire si alios in ludo fraudauerint circumstantiam medij; sic itaq; ait in *p. 1. inst. conf. l. 6. c. 14. n. 8.* Ergo non tam faciliè affirmandum esse censet, prædictos Clericos, aut Religiosos peccare mortaliter, secluso scandalo; quia *d. c. 1. 3. 5. dist. 8. in d. c. inter dilectos*, vbi præcipuè fundatur opinio præcatorum DD. nullo modo imponitur depositionis poena cuius ratione deduci possit Clericos prædictos culpæ mortalis esse reos. Nam quoad c. 1. ibi talis poena non exprimitur, sed tantum præcipitur vt tales Clerici aleæ deservientes, aut desinant, aut damnentur. Vnde Diaz in *sua pract. crim. c. 64.* mitatur Dominicum, & Præpos. qui summam illum Textum videntur tenere, quòd per illum imponatur poena depositionis, propter illud verbum, *damnentur*, à quo potius arbitraria poenam denotari ipse affirmat; & eum sequitur Menoch. *de arbitr. ind. lib. 2. centur. 4. casu 399.* Neque in *d. c. inter dilectos*, de depositione à beneficio fit mentio, sed beneficii collatio facta publicis aleatoribus, ac simul vsurariis manifestis propter vilitatem, ac indignitatem aleatorum irritatur. Itaq; patet, publicum aleatorem tantum repellendum esse à beneficio obtinendo, vt notat ibi *gl. 1. & Panormit. in n. 6.* Cum igitur ex prædictis capitulis deduci non possit, prædictos Clericos depositione dignos esse, præcatorum Doctorum affirmantium Clericos prædictos peccare mortaliter, corrui fundamentum; ergo dicendum erit eos non peccare mortaliter.

6. Dices, eos peccare mortaliter ratione prohibitionis Lateran. Conc. vt patet in *c. Clerici, il. 2. de vita, & honest. Cler. vbi præcipitur Clericis, vt aleis, & taxillis eò ludant, nec huiusmodi ludis intersint.* Respondetur, non omnia, quæ in *d. c. Clerici*, continentur, esse præcepta, sed quædam esse de præcepto, quædam de honestate secundum Pet. vt infert Abbas ibidem imò secundum Innoc. in eodè loco, omnia quæ in *d. c.* continentur, sunt de honestate, non autem ex præcepto, & esto sint ex præcepto, dicit tamen Lessius in *d. dub. 1. n. 5.* hoc tempore non esse vsu receptum, vt obliget ad mortale, nisi quatenus prohibet id fieri cum periculo scandali. Vnde concludendum est, prædictos Clericos, ac Religiosos nò peccare mortaliter, vt blasphemando, mentiendo, fallendo, & sic in similibus; nec consequenter, si cessante scandalo, in prædictis ludis aliquè in notabili quantitate defraudauerint, teneri eos confiteri circumstantiam instrumenti, seu medij sibi prohibiti. Cum talis circumstantia ratione dictæ prohibitionis speciem non addat, sed satis erit accusare à se in ludo proximum fraudatum fuisse. Huc vsque P. Megala, qui respondet etiam ad alios Canones in contrarium. Sed hanc sententiam approbare non audeo; idè tu cogita.

7. Nota etiam obiter Leand. vbi sup. *de Sacr. tom. 1. tr. 5. disp. 8. §. 8. q. 19.* me cit. docere, Sacerdotè in peccato mortali excipientem confessiones centum personarum, non centum, sed vnum peccatum admittere, nec teneri in confessione numerum personarum explicare, sed tantum dicere; audiuì confessiones plurimarum in peccato mortali. Et hanc sententiam tenet etiam Card. de Lugo *de pœn. disp. 16. sect. 3. n. 133.* & illam, vt ego olim, tamquam probabilem admittit Tamb. *opusc. 1. de conf. lib. 2. c. 1. §. 1. n. 55.* Et scob. in *Theol. mor. tr. 7. exa. 4. c. 7. n. 38* qui ex Alpho Vals. Theologus Societ. idem asserit dicendum de Episcopo successit, v. g. centum personas ordinante; quidquid in contrarium etiam probabiliter asserat. Ouidè vbi sup. *punct. 5. n. 116.* & alij. Et tandem nota me, & etiam Leand. vbi sup. §. 7. q. 2. 1. nominatim contra me, & alios, docere quod penitens non tenetur confiteri consuetudinem peccandi, etiam si à Confessario de illa interrogaretur, & citat Sanc. Sed hæc opinio meo reprobat, & nouissimè à Sacra Congreg. Indici fuit deleta ab operibus Sancij, vnde non est audiendus P. Leand. & ita nostram sententiam præter DD. à me alibi citatos docet P. Tamb. in *opusc. 1. de Mat. exp. c. 1. f. lib. 2. c. 1. §. 1. n. 3. in fin.* Dicendum est igitur, quod licet penitens non sit obligatus manifestare in confessione consuetudinem peccandi, tamen hoc fallit à Confessario de illa interrogatur.

RESOL. CLXV.

Additiones ad tractatum de circumstantiis in confessione non necessariis explicandis. Ex part. 3. tr. 4. Tel. 67. §. 1. **I**n p. 1. *ne arum res. mor. in d. tr.* probabiliter aliter circumstantias notabiliter aggravantes non esse necessarias in confessione explicandas, & ita docet Becan. *de Sacr. c. 36. q. 1. n. 4.* Gran. in *p. 2. D. Tr. contr. 6. tr. disp. 5. n. 11.* Nald. in *sum. ver. circumst. n. 1.* Philliarde. *de off. Sacerd. to. 1. p. 2. lib. 2. c. 21.* Molfesius in *sum. 1. tr. 7. c. 12. n. 58.* & 68. vide etiã Tann. in *p. 2. disp. 4. q. 2. dub. 3. n. 48.* Gratium etiam in *p. 2. q. 7. art. 3. n. 11.* quidquid in contrarium asserant Lauorius *tr. de Indulgent. p. 1. c. 14. n. 53.* Estius in *4. sent. disp. 17. §. 9. idè addit; Rebell. p. 2. lib. 4. q. 8. sect. 2. n. 9.* Gutt. *de matr. c. 1. n. 19.* Maldonatus in *sum. q. 19. art. 9.*

2. In *ref. 3.* mulieri peccanti carnaliter cum Sacerdote Religioso, sufficit vt dicat in confessione, Peccatum cum Sacerdote, vel cum sacris Ordinibus initato, & eodè idem dicendum est de ipso Religioso; sufficit enim, vt dicat: Sum Sacerdos, vel sacris Ordinibus initatus, Ita Molfesius in *sum. 10. 1. tr. 7. c. 12. n. 66.* & 68. & hanc sententiam probabilè putat Caraffa in *p. 2. q. 7. art. 3. n. 27.* & 28. cū Sylu. in *2. 2. q. 15. 8. art. 10.* quidquid in contrarium asserat Nugn. in *add. ad 3. p. 9. art. 2. dub. 3. cõcl. 5.*

3. In *ref. 4.* sufficit etiam in casu supradicto, vt Sacerdos, vel Religiosus dicat tantum se violasse votum castitatis, quod habet, non manifestando votum sollemne professionis, vel Ordinis, & idem dicendum est de femina. Hanc sententiam probabilem putat Caraffa in *p. 2. q. 7. art. 3. n. 29.* licet contrariam doceat Sylu. in *2. 2. q. 15. 4. art. 10.* & Nugn. in *add. ad 3. p. 9. art. 2. dub. 3. cõcl. 5.*

4. In *ref. 5.* sponsus, vel sponsa de futuro, & cum eis carnaliter se committentes, non tenentur istam circumstantiam explicare.

5. Hanc sententiam nouissimè tenet Basil. Pont. *de matr. l. b. 1. c. 6. n. 8.* & illam probabilem vocat Laym. in *Theol. mor. lib. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 6.* licet contrarium teneant Coninch *de Sacr. disp. 22. dub. 1. n. 6.* Molina *de inst. 10. 3. disp. 7. 3. n. 8.* Rebellius *p. 2. lib. 4. q. 8. sect. 2. n. 9.* Gutierrez *de matr. c. 1. n. 20.* & Io. de la Cruz in *direct. p. 2. de matr. q. 4. art. 5. dub. 8. cõcl. 5.*

6. In *ref. 11.* stuprum puella consentiente, non differt, à simplici fornicatione. ideo in confessione sufficit,

cit, vt quis dicat. Toties fornicatus sum. Ita Suar. 10. 4. diff. 22. sect. 4. n. 6. Nauarra de resurr. lib. 2. c. 3. n. 4. 19. Mofelius in sum. 10. 1. rr. 7. c. 12. n. 7. 2. Et hanc sententiam probabilem putant Tannerus in 2. 2. disp. 3. q. 3. dub. 6. n. 1. 47. quidquid in contrarium afferant Conradus in resp. 10. 2. q. 17. Faber de pan. in 4. sent. disp. 1. 7. q. 2. n. 2. q. 2. n. 3. 2. & Syluius in 2. 2. q. 1. 5. 4. art. 6. 7. In resp. 16. quando Religiosus non obedit Pralato precipienti sub obedientia, non peccat duplici peccato, neque tenetur hanc circumstantiam aperire in confessione. Ita Anton. Perez in regul. D. Bened. c. 5. n. 23. licet contrarium afferant Laym. in Totol. mor. lib. 4. rr. 5. c. 9. n. 6. Valq. in p. 2. disp. 98. c. 3. n. 7. & Tannerus in p. 2. disp. 4. q. 2. dub. n. 4. 6. Zumel in p. 2. q. 7. 2. art. 6. dub. 3. Salas rr. 1. 3. disp. 3. sect. 2. n. 1. 6. Suarez de Relig. 10. 3. lib. 10. c. 7. n. 6. & alij.

8. In resp. 17. in fine, adde, & docet nouissime Gra- nado in p. 2. D. Thomae, contr. 6. rr. 2. disp. 5. n. 10. & Malderus etiam in p. 2. q. 20. art. 4. disp. 99.

9. In resp. 18. si quis in actu venero gestauit reliquias, non opus est in confessione aperire hanc circumstantiam. Ita Sanch. in sum. 10. 1. lib. 2. c. 40. n. 28. Fagundez prec. 1. lib. 1. c. 4. n. 1. 3. & Syluius in 2. 2. D. Th. q. 1. 5. 4. art. 10. quidquid in contrarium videatur asserere Colmus Philarchus de offic. Sacerd. 10. 1. p. 2. lib. 3. c. 9. ad finem.

10. In resp. 25. vers. 1. post illa verba, & praesertim ex neoterics adde Syluium in 2. 2. q. 1. 5. 4. art. 10. in fine.

11. In resp. 26. in fine, adde, quem contra Valq. docet Tannerus in p. 2. D. Th. disp. 4. q. 2. dub. 3. n. 4. 2.

12. In resp. 28. in confessione non est explicanda diuersitas contumeliarum, v. g. si quis vocauit aliquem furem, haereticum, sodomitam, &c. Ita Fagundez prec. 2. lib. 3. c. 5. n. 3. Azor. 10. 1. lib. 4. c. 4. q. 5. Filluc. tom. 2. rr. 2. c. 9. n. 3. 2. & Rebell. p. 1. lib. 2. q. 17. sect. 2. num. 3. quidquid in contrarium asserat Laym. in Theol. mor. lib. 1. rr. 3. c. 3. n. 5. Lauor. rr. de indul. p. 1. c. 4. num. 4. 3. Grassius in appen. ad decisi. lib. 1. c. 9. n. 6. Naldus in sum. ver. Haereticus. 2. 2. Salas in p. 2. 10. 2. rr. 13. disp. 5. sect. 8. n. 90. & facit Beiar. in addit. ad Iulium Clarum, lib. 5. §. iniuria. n. 10. Sed tu tene primam sententiam, quam nouissime docet Sanc. in selectis, disp. 5. n. 10. extendens hoc & optime, etiam ad iudicia temeraria. vbi sic asserit. Non opus est penitentibus, quale iudicium fuerit, contra quam personam fuerit, Ecclesiasticane, vel saeculari, seu circa quam rem, explicare, dicendo scilicet, iudicauit Ioannem esse furem, vel fornicarium, aut haereticum. In esse solum physico, iudicia haec diuersitatem habent vt pote circa diuersa crimina, non vero in morali, cum contra iustitiam commutatiuum sint, prohibentem sub vna specificata ratione, & atoma famam non laedi. tam interne per iudicium, quam externe per detractationem, aut contumeliam. Ita Sanchius: sufficit igitur in confessione dicere, Toties iudicauit finitrem de meo proximo, vel illum contumelia affeci.

13. In Resol. 30. in confessione non sunt explicanda mala volita, v. g. si fuerint circa facultates, vel circa personam, seu circa honorem, sed sufficit dicere: Toties odio habui proximum meum. Ita Homobonus de Bonis in exam. Eccles. p. 1. rr. 6. c. 25. q. 11. 2.

14. In resp. 31. diuersitatem graduum non facere diuersitatem specificam in incestu, docet Io. de la Cruz in direct. consue. p. 1. prac. 6. art. 4. dub. 6. concl. 3. & ideo aliqui probabiliter asserunt circumstantiam gradus incestus, nunquam esse necessariam in confessione explicandam; qui igitur habuit rem cum matre, vel sorore, sufficit, vt dicat, Habui copulam carnalem cum consanguinea in primo gradu, & ita docent Pharao-

nus rr. de Sacr. Paen. sess. 10. cas. 6. & alij penes ipsum; licet aliqui etiam probabiliter asserant contrarium, nempe talem circumstantiam esse in confessione explicandam, quia incestus cum matre variat speciem, est enim peculiari modo contra pietatem, & Doctores contrarium asserentes, exponi possunt dicendo, incestum esse eiusdem speciei subalternae. Ita Henricus. lib. 5. c. 8. n. 1. in gl. lit. E. & F. vide etiam Fay in addit. 3. q. 9. art. 2. disp. 7. ad 2. Lauor. rr. de indul. p. 1. c. 14. n. 53. & Fabrum de panit. in 4. sent. disp. 7. q. vn. disp. 2. 4. c. 2. n. 33.

15. * In Res. 37. Raptus non est circumstantia in confessione aperienda, si virgo sponte consentit. Hanc opinionem probabilem putat Fagundez prec. 2. lib. 4. c. 3. n. 17. iuncto cum n. 15. & 16. nam asserit in casu raptus, sententiam aliquorum philosophantium, esse sicut in casu stupri, quod si puella sponte consentit, non differt, vt dictum est, a simplici fornicatione.

16. * In resp. 39. in fine, adde haec verba. Notandum est etiam quod Zanard. Dominicus in direct. confess. p. 1. de Sacr. Paen. c. 18. fol. 204. docet, quod qui per noctem cum amafia dormiuit, non est opus, vt dicat, Ego eam cognoui per tot vices, sed feci quod potui, modo non habuerit interruptionem mentis, vel operis. Ita ille. Sed fallitur, nam opera illa consummata, sunt distincta peccata in confessione aperienda, nec vnum respicit, & ordinatur ad alterum. Ergo, &c.

17. * In resp. 42. tactus & oscula quantumuis libidinosa, quae subsequuntur copulam non sunt in confessione explicanda. Ita Granado in p. 2. D. Th. contr. 6. rr. 2. disp. 5. n. 11. Grassius in appen. ad decisi. lib. 1. c. 9. n. 12. Fagundez prec. 2. lib. 3. cap. 4. n. 14. & Salas in part. 2. 10. 2. rr. 1. 3. disp. 5. sect. 8. n. 91.

18. * In resp. 43. qui in peccato mortali excipit confessiones multorum successiuè, vnum tantum peccatum committit, vt docet Fagundez prec. 2. lib. 4. c. 5. n. 9. vnde cum haec circumstantia tantum notabiliter aggrauet, ego puto non esse necessariam in confessione explicandam, & ideo hanc sententiam docet, vt prius notaueram, Rodriq. in sum. nouissima, 10. 44. n. 23. Sed nunc verba illius proferam, quia textus rarus est: sic igitur ait. Ni obsta que en estas comuniones ay mil actos distintos en numero, y assi parece auer distintos pecados, porque aunque sean distintos hablando moralmente antes in genere moris, se tienen por vn mismo acto, como tambien hablando desta materia se tiene por vn mismo acto confesar veynte sin leuantar se del confessorio, o leuantando se con intencion de luego boluer. Ita ille, quidquid in contrarium asserat Homobonus in exam. Ecclesiast. p. 1. rr. 5. c. 13. q. 81. & Bonacina de Sacr. disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. diff. 2. n. 7.

19. * In resp. 48. delectationes morales non differunt specie, quando non consistunt in efficaci voluntate sed in simplici complacentia, vnde sufficit, vt poenitens dicat, Toties morose delectatus sum, sine explicatione an illa delectatio fuerit circa coniugatam, Monialem, &c. hanc sententiam probabilem putant Tann. in p. 2. D. Th. disp. 4. q. 7. dub. 8. n. 149. Salas in pr. 2. 10. 2. disp. 6. sect. 6. n. 56. Azor. 1. lib. 4. c. 6. quas. 3. & Sa ver. luxuria, num. 13.

20. * In resp. 64. non est necessarium in confessione ipsam omissionem explicare, quando non est sub libera omissionis potestate, sed sufficit tantum se accusare de causa omissionis. Ita Gran. in p. 2. D. Th. contr. 6. rr. 4. disp. 3. n. 12. licet contrariam sententiam docuerit nouissime P. Bonici Societatis Iesu, vir quidem doctus, & Lector S. Theologiae in Collegio Panormitano; Sed nostra sententia est etiam probabilis.

& in Ref. 137. §. Veru. in fine, & aliquid in Ref. 138. prope finem & in Ref. 17 §. vit. ad medium, & in Ref. 18. §. Et tandem, & seqq.

* Quae hic est supra Ref. 94.

* Quae hic est supra Ref. 117. & in aliis Ref. eius vlt. not. & lege supra doctrinam Ref. 25. & aliarum eius primae annot. & sequentium.

* Quae hic est supra Ref. 119. & in aliis §§. eius primae annot.

* Quae hic est supra Ref. 41. & in Ref. 27. §. Nec obstat, & in multis alijs eorum not.

* Quae hic est supra Ref. 103. ne delectationes legere doctrinam Ref. & vers. eius primae not.

* Quae hic est supra Ref. 61.

In indice primo huius Tom. 1. lege Apendicem ad hunc Tract. 7. vbi inuenies alias multas, Diffic. mistas & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. qua simul pertinent ad hunc Tract. 7. de Circumstantiis, &c.

